

# הלכות שבת פרק כו

## פרק כו

### פרטים בדיני טלטול

כלי האורג

א.

כל כלי האורג וחבליו וקנים שלו מותר לטלטלן ככלי שמלאכתו לאיסור, חוץ מכבד העליון וכבד התחתון, לפי שאינן ניטלין מפני שהן תקועין. וכן, העמודים של אורג - אסור לטלטלן, שמא יתקן הגומות שלהן. ושאר כלי האורג מותרין:

מכבד של תמרה

ב.

מכבדות של תמרה וכיוצא בהן שמכבדין בהן הקרקע - הרי הן ככלי שמלאכתו להתר, שהרי מותר לכבד בשבת.

לבנים שנשארו

לבנים שנשארו מן הבנין - הרי הן ככלי שמלאכתו להתר, מפני שראויין להסב עליהן, שהרי שפין אותן ומתקנין אותן. ואם צבר אותן - הרי הקצם, ואסור לטלטלם:

ג.

חרש קטנה - מותר לטלטלה אפילו ברשות הרבים, הואיל וראויה היא בחצר לכסות בה פי כלי קטן.

מגופת חבית שנכתתה

מגופת חבית שנכתתה - היא ושבריה מותר לטלטלם.  
ואם זרקה לאשפה מבעוד יום - אסור לטלטלה.  
כלי שנתרועע - לא יתלוש ממנו חרש לכסות בו או לסמוך בו:

אבנים לבית הכסא

ד.

מותר להכניס לבית הכיסא שלש אבנים מקורזלות לקנח בהם.  
וכמה שיעורן? כמלוא היד.  
אבל אדמה שהיא קרובה להתפרך - אסור לטלטלה לקנח בה.  
ומותר להעלות האבנים לגג לקנח בהן.  
ירדו עליהן גשמים ונשתקעו בטיט. אם רישומן ניכר - מותר לטלטלן.  
אבן שיש עליה טינוף, שודאי לקינוח היא - מותר לטלטלה ואפילו היא גדולה:

ה.

היה לפניו צרור וחרס - מקנח בצרור.  
ואם היה החרס מאוגני כלים - מקנח בחרס.  
היו לפניו צרור ועשבים -  
אם היו עשבים רכים - מקנח בהן,

ואם לאו - מקנח בצרור:

שירי מחצלאות ושאר דברים

1.

שירי מחצלאות שבלו - הרי הן ככלי שמלאכתו להתר, מפני שראויין לכסות בהן הטינוף.

אבל שירי בגדים שאין בהן שלש על שלש - אסור לטלטלן, שאינן ראויין לא לעניים ולא לעשירים.

שברי תנור - מותר לטלטלן, והרי הן ככל הכלים שמלאכתן להתר.

כירה שנשמטה אחת מירכותיה - אסור לטלטלה, שמא יתקע:

סולם

2.

סולם של עלייה - אסור לטלטלו, שאין עליו תורת כלי, ושל שובך - מותר להטותו, אבל לא יוליכו משובך לשובך, שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול ויבוא לצוד.

קנה

קנה שמוסקין בו הזיתים. אם יש עליו תורת כלי - הרי הוא ככלי שמלאכתו לאיסור.

קנה שהתקינו בעל הבית להיות פותח ונועל בו. אם יש תורת כלי עליו - הרי הוא ככלי שמלאכתו להתר:

דלת שהיה לה ציר, אף על פי שאין לה עתה ציר, שהכינה לסתום בה מקום מוקצה, והיא נגררת, שנוטלין אותה וסותמין בה, וכן חדקים שסותמין בהן הפרצה, וכן מחצלת הנגררת, בזמן שקשורין ותלויין בכותל - סותמין בהן, ואם לאו - אין נועלין בהן. ואם היו גבוהין מעל הארץ - נועלין בהן:

דלת שהיא לוח אחד ששומטין אותה ונועלין בה. אם לא היה לו למטה כן כמו אסקופה שמוכיח עליה שהיא כלי מוכן לנעילה - אין נועלין בה. וכן נגר שיש בראשו קלוסטרס שמוכחת עליו שהוא כלי מוכן לנעילה ואינו קורה כשאר הקורות - נועלין בו בשבת:

נגר שאין בראשו קלוסטרס. אם היה קשור ותלוי בדלת - נועלין בו. וכן אם היה ניטל ואגודו עמו. אבל אם היה אגודו קבוע בדלת, והיה הנגר נשמט כמו קורה, ומניחין אותו בזוית וחוזרין ונועלין בו בעת שרוצין - הרי זה אסור לנעול בו, שאין עליו תורת כלי, ואינו אגוד, ואין בו אגד להוכיח עליו:

יא.

מנורה של חוליות, בין גדולה בין קטנה - אין מטלטלין אותה, שמא יחזירה בשבת.

היו בה חדקים והיא נראית כבעלת חוליות .

אם היתה גדולה הניטלת בשתי ידיים - אסור לטלטלה,

היתה קטנה מזו - מותר לטלטלה:

יב.

מנעל שעל גבי האמום - שומטין אותו בשבת.

מכבש של בעלי בתים - מתירין אבל לא כובשין,

ושל כובסין - לא יגע בו, מפני שהוא מוקצה מחמת חסרון כיס.

וכן, גיזי צמר - אין מטלטלין אותן, מפני שהוא מקפיד עליהן.

לפיכך אם ייחדן לתשמיש - מותרין.

והשלחין - מותר לטלטלן, בין היו של בעל הבית או של אומן, מפני שאינו מקפיד עליהן:

גרף של רעי

יג.

כל דבר מטונף, כגון ראי וקיא וצואה וכיוצא בהן. אם היו בחצר שיושבין בה

- מותר להוציאן לאשפה או לבית הכיסא, וזה הוא הנקרא "גרף של רעי".

ואם היו בחצר אחרת - כופין עליהן כלי כדי שלא יצא הקטן ויתלכלך בהן.

רוק שעל הקרקע - דורסו לפי תומו והולך.

ומטלטלין כנונא מפני אפרו, אף על פי שיש עליו שברי עצים, מפני שהוא כגרף של רעי.

ואין עושין גרף של רעי לכתחילה בשבת, אבל אם נעשה מאיליו, או שעבר ועשהו, מוציין אותו:

י"ד.

שמן שיצא מתחת הקורה של בית הבד בשבת, וכן תמרים ושקדים המוכנין לסחורה - מותר לאכלן בשבת.

ואפילו אוצר של תבואה, או תבואה צבורה - מתחיל להסתפק ממנה בשבת, שאין שם אוכל שהוא מוקצה בשבת כלל, אלא הכל מוכן הוא,

חוץ מגרורות וצימוקים שבמוקצה בזמן שמייבשין אותן - הואיל ומסריחות בנתיים ואינן ראויין לאכילה הרי הן אסורין בשבת משום מוקצה:

טו.

חבית שנתגלתה ואבטיח שנשברה, אף על פי שאינן ראויין לאכילה - נוטלין ומניחין במקום המוצנע.

כיוצא בו, קמיע שאינו מומחה, אף על פי שאין יוצאין בו - מטלטלין אותו. מותר השמן שבנר ושבקערה שהדליקו בהן באותה שבת - אסור להסתפק מהן באותה שבת, מפני שהוא מוקצה מחמת איסור:

טז.

אוצר של תבואה או של כדי יין, אף על פי שמותר להסתפק ממנו - אסור להתחיל בו לפנותו אלא לדבר מצוה, כגון שפינהו להכנסת אורחין או לקבוע בו בית המדרש.

וכיצד מפנין אותו? כל אחד ואחד ממלא ארבע או חמש קופות, עד שגומדין.

ולא יכבדו קרקעיתו של אוצר, כמו שביארנו, אלא נכנס ויוצא בו ועושה שביל ברגליו בכניסתו וביציאתו:

יז.

כל שהוא ראוי למאכל בהמה וחיה ועוף המצויין - מטלטלין אותו בשבת. כיצד? מטלטלין את התורמוס היבש, מפני שהוא מאכל לעיזים, אבל לא את הלח.

את החצב, מפני שהוא מאכל לצבאים.

את החרדל, מפני שהוא מאכל ליונים.

את העצמות, מפני שהן מאכל לכלבים.

וכן כל הקליפין והגרעינים הראויין למאכל בהמה מטלטלין אותן.

ושאינן ראויין - אוכל את האוכל וזורקן לאחוריו, ואסור לטלטלן.

ומטלטלין בשר תפוח, מפני שהוא מאכל לחיה.

ומטלטלין בשר חי, בין תפל בין מליח, מפני שהוא ראוי לאדם.

וכן דג מליח, אבל התפל אסור לטלטלו:

יח.

אין מטלטלין שברי זכוכית, אף על פי שהן מאכל לנעמיות,

ולא חבילי זמורות, אף על פי שהן מאכל לפילים,

ולא את הלוף, אף על פי שהוא מאכל לעורבים,

מפני שאין אלו וכיוצא בהן מצויין אצל רוב בני אדם:

יט.

חבילי קש וחבילי עצים וחבילי זרדים,

אם התקינן למאכל בהמה - מטלטלין אותן,

ואם לאו - אין מטלטלין אותן.

חבילי סיאה ואזוב וקורנית,

הכניסן לעצים - אין מסתפק מהן בשבת,

למאכל בהמה - מסתפק מהן.

וכן באמיתא וכן בפיגם וכן בשאר מיני תבלין:

כ.

אין גורפין מאכל מלפני הפטם, בין באבוס של כלי בין באבוס של קרקע,

ואין מסלקין לצדדין מפני הראי, גזירה שמא ישוה גומות.

ונוטלין מלפני החמור ומניחין לפני השור, אבל אין נוטלין מלפני השור

ומניחין לפני החמור, מפני שהמאכל שלפני השור מטונף ברירו, ואין ראוי

למאכל בהמה אחרת.

וכן, עלים שריחן רע ומאוס, ואין הבהמה אוכלתן - אסור לטלטלן.

לפיכך תלי של דגים - אסור לטלטלן, ושל בשר - מותר.

וכן כל כיוצא בזה:

מת

כא.

אף על פי שאסור לטלטל את המת בשבת - סכין אותו ומדיחין אותו, ובלבד

שלא יזיזו בו אבר.

ושומטין את הכר מתחתיו כדי שיהא מוטל על החול, בשביל שימתין.

ומביאין כלי מיקר וכלי מתכות ומניחין לו על כריסו, כדי שלא תפוח.

ופוקקין את נקביו, שלא ייכנס בהן הרוח.

וקושרין את הלחי, לא שיעלה, אלא שלא יוסיף.

ואין מאמצין את עיניו בשבת:

מת המוטל בחמה - מניח עליו כיכר או תינוק ומטלטלו.  
 וכן, אם נפלה דליקה בחצר שיש בה מת - מניח עליו כיכר או תינוק,  
 ואם אין שם כיכר ולא תינוק - מצילין אותו מן הדליקה מכל מקום, שמא  
 יבוא לכבות, מפני שהוא בהול על מתו שלא יישרף.  
 ולא התירו לטלטל בכיכר או תינוק אלא למת בלבד, מפני שאדם בהול על  
 מתו:

היה מוטל בחמה ואין להן מקום לטלטלו, או שלא רצו להזיזו ממקומו -  
 באין שני בני אדם ויושבין משני צדדיו.  
 חם להם מלמטה - זה מביא מיטתו ויושב עליה, וזה מביא מיטתו ויושב  
 עליה.  
 חם להם מלמעלה - זה מביא מחצלת ופורס על גביו, וזה מביא מחצלת  
 ופורס על גביו.  
 זה זוקף מיטתו ונשמט והולך לו, וזה זוקף מיטתו ונשמט והולך לו, ונמצאת  
 מחיצה עשויה מאיליה, שהרי מחצלת זה ומחצלת זה גגיהן סמוכות זו לזו,  
 ושני קצותיהן על הקרקע משני צידי המת:

מת שהסריח בבית, ונמצא מתבזה בין החיים והן מתבזים ממנו - מותר  
 להוציאו לכרמלית. גדול כבוד הבריות שדוחה את לא תעשה שבתורה,  
 שהוא "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך" (דברים י"ז:א).  
 ואם היה להם מקום אחר לצאת לו - אין מוציאים אותו, אלא מניחין אותו  
 במקומו ויוצאין הם:

